

Управління освіти Шосткинської міської ради
Шосткинський дошкільний заклад (ясла-садок) №5 «Теремок»

**Комплексна навчально-виховна програма
гуртка «Юні художники»
для дітей старшого дошкільного віку**

**Підготувала
Михайленко Валентина
Олександрівна
вихователь дошкільного
навчального закладу №5
«Теремок»**

Шостка, 2012

Комплексна навчально-виховна програма гуртка «Юні художники» для дітей старшого дошкільного віку

Укладач: Михайленко В.О.- вихователь ШДНЗ №5 «Теремок»

Рецензенти: Бурнатна О.М. – завідувач ШДНЗ №5 «Теремок»

Костіна Л.П. – вихователь-методист ШДНЗ №5 «Теремок»

Програма є доробком вихователя Михайленко В.О. з досвіду роботи з навчання дітей дошкільного віку образотворчої діяльності шляхом використання нетрадиційних технік малювання. Містить вступ, пояснювальну записку, мету та завдання, зміст програми, основні показники компетентності дітей.

Затверджено рішенням педагогічної ради дошкільного навчального закладу №5 «Теремок»

Протокол № 1 від 04.09.2012 року

Програма гуртка «Юні художники» рекомендується як варіативна частина змісту роботи з дітьми старшого дошкільного віку для розвитку художньо-естетичних здібностей з використанням нетрадиційних технік малювання.

Рекомендується вихователям дошкільних навчальних закладів.

Зміст

1. Вступ.....	
2. Пояснювальна записка.....	
3. Мета та завдання	
4. Зміст програми.....	
4.1. Підходи до організації.....	
4.2. Погодинний тематичний план.....	
4.3. Перспективний план роботи.....	
5. Основні показники компетентності дітей.....	
6. Додаток.....	
7. Бібліографічний покажчик використаних джерел.....	

Вступ

Проблема творчого розвитку особистості в сучасному світі стоїть гостро.

Кожна цивілізована країна або та, яка хоче бути цивілізованою, дбає про творчий потенціал суспільства загалом і кожної дитини зокрема. Усе це разом пов'язане із рівнем освіти, увагою до розвитку творчих здібностей особистості, надання їй можливості виявляти їх.

Відповідно у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні велике значення надається розвитку творчих здібностей дошкільників. Важливим результатом оволодіння дитиною мистецькою діяльністю є усвідомлення себе активним суб'єктом творчості, сформоване емоційно-ціннісне ставлення до навколишнього світу. Показник творчої активності дітей старшого дошкільного віку визначається рівнем розвитку естетичного сприймання об'єктів та явищ, умінням працювати з різними матеріалами, використовувати різні техніки, добирати відповідні засоби реалізації задуму, виявляти творчу уяву, естетичну чутливість.

Специфіка занять з образотворчої творчості дає широкі можливості пізнання прекрасного, розвитку в дітей художньо - естетичного ставлення до дійсності. Кожний вид образотворчої діяльності сприяє формуванню та розвитку багатьох особистісних якостей особистості, її психічних і естетичних можливостей.

Проблема актуальна нині. Про це свідчить те, робота з розвитку художніх здібностей засобами нетрадиційних технік малювання у сучасних умовах педагогічного процесу винесена за рамки занять, і практикується як у спільній так і самостійній діяльності дітей.

Пояснювальна записка

Заняття малювання - одне з найбільших задоволень для дитини. Вони приносять малюкові багато радості. Малюючи, дитина відбиває не лише те, що бачить навкруги, але і проявляє власну фантазію. Не можна забувати, що позитивні емоції складають основу психічного здоров'я і благополуччя дітей. А оскільки образотворча діяльність є джерелом гарного настрою, слід підтримувати і розвивати інтерес дитини до творчості.

Процес навчання образотворчої діяльності будується на взаємодії дитини з педагогом і дітьми. В процесі такої взаємодії вибудовуються стосунки, формується особа дитини. У образотворчій діяльності успішно розвиваються такі якості як самостійність, ініціативність, комунікативність, креативність, а також здатність підпорядковувати свою поведінку елементарним правилам - як прообраз майбутньої саморегуляції, самоврядування. Техніка малювання включає широке коло питань: набуття спеціальних навичок, способів і прийомів, за допомогою яких виконується малюнок. Це безпосередній результат роботи зі спеціальними матеріалами та інструментами, способи їх використання для мети зображення і художнього вираження. У поняття техніки малювання включається розвиток ока і руки, їх узгоджена діяльність. Особливого значення надається вмілому, правильному зображенню контура, форми, кольору предметів, техніка ліній, заштриховування, заливки, накладання більш посилених тонів, спосіб використання тих чи інших матеріалів (паперу, олівця, акварелі, гуаші, та інші) у співвідношенні з їх якостями і зображувальними властивостями.

За традиційні техніки приймають ті, які вже виправдали себе в процесі навчання і введені до змісту сучасних програм. Нетрадиційні – це нові техніки, досить відомі, але які ще не знайшли широкого застосування, хоч вони можуть бути досить ефективними для зображення певних тем, для розвитку дитячої творчості. На противагу традиційності, нетрадиційність дає можливість відійти від стереотипів, надати дитині максимальну свободу в її образотворенні. Нетрадиційні техніки досить прості в технічному плані, діти легко їх засвоюють і отримують задоволення від результатів. Вони також дають дітям

унікальні можливості для експериментування, пошуків образів, сміливих втілень на папері незвичайних фантазій, вражень, думок.

У процесі спостережень за заняттями з малювання, побудованими на основі інноваційних підходів до технік зображення, можна переконатися, що окремі нетрадиційні техніки створюють особливі виражальні можливості для зображення певних тем або образів. Нетрадиційні техніки малювання відкривають широкі можливості для розвитку уяви і творчих здібностей дітей. Ефективний розвиток творчих здібностей дітей у процесі малювання нетрадиційними техніками можливий за таких умов: усвідомлення дітьми художньо-естетичної основи нетрадиційних технік малювання, розуміння їх естетично-прикладного значення, доцільності використання в зображенні певних тем; порівняльного використання в практиці традиційного і нетрадиційного.

Заняття з малювання, зокрема з допомогою нетрадиційних технік, мають велике значення для дошкільників та сприяють розвитку естетичного світосприймання, художньо – графічних умінь і навиків, фантазії, творчого мислення та уяви, просторового сприйняття, точних рухів руками і дрібної моторики пальців, становленню деяких організаційних навичок художньої творчості, отриманню відомостей про вітчизняну і світову художню культуру, вихованню художнього смаку, можливого розкриттю основ професійної художньо - образотворчої діяльності.

Програма гуртка спрямована на розвиток у дитини любові до прекрасного, збагаченню її духовного світу, розвиток уяви, естетичного відношення до навколишньої дійсності, залучення до мистецтва як невід'ємної частини духовної і матеріальної культури, естетичного засобу формування і розвитку особистості дитини.

Програма розрахована на виховання та навчання дітей старшого дошкільного віку та складена на основі вимог програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» і Базового компоненту дошкільної освіти. При складанні програми враховувались вікові, фізіологічні і психологічні особливості дітей старшого дошкільного віку.

Запропонована програма орієнтована на групу не більше, ніж 15 осіб, її тривалість 8 місяців. Тривалість занять: 1 раз на 2 тижні, в другу половину дня по 20-25 хвилин. Заняття можуть проводитися як у приміщенні групи, так і у центрі «Талановиті пальчики», який забезпечено меблями і предметним середовищем, що забезпечує проведення занять на високому рівні.

Мета та завдання програми:

Мета:

- формування у дітей старшого віку художньо-мистецьких здібностей в образотворчій діяльності шляхом нетрадиційних технік малювання, навчати застосовувати їх на практиці (малювання пальчиком, по вологому паперу, штампування, трубочками з-під коктейлю, методом монотипії, відбитками листя, за силуетами, штампами тощо);
- формування уявлень про прекрасне в житті і мистецтві, здатності сприймати його;
- формування знань про натюрморт, пейзаж, портрет, як жанри образотворчого мистецтва;
- формування художньо-образних представлень і мислення емоційно-чуттєвого відношення до предметів і явищ дійсності, виховання естетичного смаку, емоційній чуйності на прекрасне;
- розвиток творчих здібностей в малюванні;
- навчання основам створення художніх образів, формування практичних навичок роботи в художньої діяльності засобами нетрадиційних технік малювання;
- розвиток сенсорних здібностей сприйняття, почуття кольору, ритму, вміння передавати їх у зображенні;
- розвиток дрібної моторики рук;
- формування вміння працювати підгрупами, в парі, навчати домовлятися про роботу, прогнозувати спільний результат.

Завдання:

1. Розвивати сприйняття дітей, збагачувати сенсорний досвід шляхом виділення форми предметів, малювання по контуру по черзі то однією, то іншою рукою, зафарбовувати, використовуючи різні матеріали (ватяні палички, жмаканий папір, поролон, листя, тощо).
2. Підводити дітей до зображення знайомих предметів, надаючи свободу вибору змісту зображення, використовуючи різноманітні нетрадиційні техніки малювання.
3. Привертати увагу дітей до зображених ними на папері різноманітних ліній, конфігурацій. Спонукати їх замислюватися над тим, що вони намалювали, на що це схоже. Викликати почуття радості від виконаної роботи. Спонукати до доповнення намальованого зображення характерними деталями, навчати змішувати фарби для отримання необхідного кольору.
4. Формувати правильну позу при малюванні (сидіти вільно, не нахилитися низько над аркушем паперу).
5. Вчити дбайливо відноситися до різних матеріалів, правильно їх використовувати. Вчити тримати олівець і пензлик вільно; олівець - трьома пальцями вище вигостреного кінця, пензлика - трохи вище за залізний наконечник; набирати фарбу на пензлик, вмочаючи її

ворсом у баночку. Знімати зайву фарбу, торкаючись ворсом до краю баночки; промивати пензлик після малювання і осушувати, легко притискаючи до серветки.

Підходи до організації освітньої роботи з дітьми

Заняття складені за певним алгоритмом і мають чотири структурні частини:

I частина – спілкування, організаційний момент, гра;

II частина – ознайомлення з новою нормою діяльності (навчання);

III частина – формування навичок в новій нормі діяльності (формування вмінь та навичок);

IV частина – оцінно-контрольна діяльність.

Погодинний тематичний план роботи

№п/п	Тема заняття	Назва малюнків	Місяць	Кількість занять
1.	Фрукти у вазі	Натюрморт для звірят	Жовтень	1
2.	Картопля	Щедрий урожай	Жовтень	1
3.	Листопад	Листячко шурчить	Листопад	1
4.	Пізня осінь	Осене, прощай!	Листопад	1
5.	Ялиночка-лісова красунечка	Росла собі ялиночка	Грудень	1
6.	Прикрасимо ялинку до свята	Новорічна ялинка	Грудень	1
7.	Пухнастий білий сніг тихесенько	Снігова картина	Січень	1

	на землю ліг			
8.	Казковий дім	Дім, рідний дім	Січень	1
9.	Снігур	Зимовий гість	Лютий	1
10.	Веселий та сумний ведмедик	Два братика	Лютий	1
11.	Букет для мама	Кращий подарунок	Березень	1
12.	Золота рибка	На морському дні	Березень	1
13.	Мій портрет	Я – чудо	Квітень	1
14.	Писанки, крашанки, дряпанки	Великоднє яйце	Квітень	1
15.	Метелик – Красуня	Бережімо комашок!	Травень	1
16.	Веселка	Місток до неба	Травень	1

*Перспективний план
роботи гуртка «Юні художники»*

<i>Жовтень</i>		
Тема	Мета	Матеріали
«Фрукт и на тарілоч ці»	Вчити малювати фрукти (апельсин, яблуко, груша, банан, виноград) округлих форм по спіралі. Закріплювати знання про натюрморт, вміння працювати в техніці пальчиком. Розвивати мову, знання про колір, акуратність, вміння орієнтуватися на альбомному аркуші, моторику рук. Виховувати позитивні емоції від роботи, інтерес до малювання, творчість, активність в роботі.	Альбомний аркуш, серветка, стаканчики з водою, пензлик, персонаж - білочка, муляжі фруктів чи справжні фрукти, релаксація "Апельсин", гра "Що за фрукт ти з'їв"?
«Картопля»	Вчити малювати картоплю за до-помогою печаток з картоплі.	Картопля, гуаш (коричнева), печатки картопляні, пензлик,

	<p>Закріплювати уміння малювати кінчиком пензлика, усередині зображення, в обмеженому просторі. Розвивати мову, акуратність в роботі, увагу, точність рухів уміння орієнтуватися на альбомному аркуші, знання про колір. Виховувати інтерес до образотворчої діяльності, задоволення від роботи.</p>	<p>стаканчики з водою, серветка, альбомний аркуш у вигляді мішка, персонаж-мишка, пальчикова гра "Мішечки" (зав'язувати вірьовки).</p>
--	--	--

Листопад

<p>«Листопад» Колективна робота</p>	<p>Вчити зображувати осінні листя технікою малювання відбитками листя, тримати робочий стіл в чистоті. Закріплювати уміння акуратно працювати гуашшю. Вчити працювати трафаретами і гуашшю, створювати закінчену композицію картини, розташовуючи тварин на картині. Розвивати орієнтування на аркуші, почуття кольору, моторику рук. Виховувати почуття краси від природи осінню, бажання працювати колективно, радіти отриманому результату.</p>	<p>Аркуш паперу, осінні листочки різних дерев, пензлики, стаканчики з водою, гуаш, трафарети з зображенням звірят, персонаж – їжачок, гра «Під яким листочком сховався їжачок».</p>
---	--	---

<p>Картина « Пізня осінь»</p>	<p>Навчати зображувати небо в тех-ніці "по мокрому фону"- хмари..Закріплювати навички акуратної роботи з образотворчим матеріалом - дощ, зображувати листя на землі прийомом «набивання серветкою», закріпити знання про пейзаж. Розвивати мову, уміння знати і підбирати осінні фарби, змішувати кольори, працювати пензликом, орієнтуватися на аркуші, виконувати точні рухи по місцю. Виховувати інтерес до малювання, в будь-якій погоді осені бачити неповторну красу.</p>	<p>Гуаш, вода, пензлі, стаканчики з водою, серветка, персонаж-дідусь Лісовичок, картини осінньої природи, альбомні листи з тонованою землею, релаксація "Жарко - холодно", гра «Добре – погано».</p>
<p>Грудень</p>		

<p>« Ялиночка – лісова красунечка!»</p>	<p>Вчити малювати ялиночку пальчиком у парі, закріплювати уміння зображувати її, домальовувати сніжок ч сніжинки пальчиками, орієнтуватися на усьому аркуші. Розвивати дрібну моторику рук, увагу, акуратність, точність промальовування, уміння користуватися образотворчим матеріалом. Виховувати неквапливість в роботі, старання, почуття краси.. Збагачувати словник: вгорі, внизу, висока, низька.</p>	<p>Гуаш, ватяні палички, вода, серветка, персонаж - зайчик, картинка ялиночки, зразки, гілочка ялини з голками чи шишками, тонований альбомний аркуш, пальчикова гра "Ялинка», хоровод «У лісі темному»</p>
<p>«Прикрасимо ялинку до свята»</p>	<p>Продовжувати знайомити дітей з технікою роботи з пензликом та пальчиком. Розвивати цілісність сприйняття. Тренувати мускулатуру пальців.</p>	<p>Альбомний аркуш, новорічна ялинка, гуаш; пензлики, серветки, гра «Хто в якому костюмі прийшов на свято»,</p>
<p>Січень</p>		
<p>«Пухнастий білий сніг тихесенько на</p>	<p>Вчити зображувати пухнастий сніг</p>	<p>Серветки, альбомний аркуш, картини з снігом,</p>

землю ліг»	<p>трубочками з-під коктейлів. Розвивати орієнтування на аркуші, акуратність в роботі, моторику рук. Виховувати почуття прекрасного, бажання працювати самостійно. Закріплювати знання про білий колір, сніг. Розвивати моторику рук, увагу, точність рухів. Виховувати позитивні емоції від роботи, бажання обіграти малюнок.</p>	<p>вправа "Погріємо руки" біла та синя гуаш для змішування, палітра, пензлик, трубочки з-під коктейлів, вода, картина зимових забав взимку, вирізані саночки з кольорового паперу, , пісенька - гра "Саночки".</p>
«Казковий будиночок»	<p>Вчити зображувати будиночок за допомогою олівців,використовуючи елементи ТРВЗ, зафарбовувати щільно і рівно. Закріплювати навички акуратної роботи олівцями, охайності на столі. Розвивати творчість, моторику рук, мову, уяву, фантазію. Виховувати інтерес до малювання,</p>	<p>Альбомний аркуш,олівці, будиночок (наочність), казкові персонажі – за вибором дітей, пальчикова гра "Будуємо будинок".</p>

	бажання працювати самостійно, бачити красу в картинах.	
	Лютий	
«Снігур»	<p>Вчити зображувати птаха – снігура, використовуючи трафарет; горобину, використовуючи "пальчиковий живопис". Закріплювати уміння працювати поролоновим тампоном. Розвивати акуратність уміння домальовувати гілочки пензликом, увагу, орієнтування на аркуші паперу, точність дій руки. Виховувати почуття краси, старанність, позитивні емоції від творчості.</p>	<p>Трафарети, гуаш, поролоновий тампон, пензлик, серветки, картинки снігурів, ягідки з горобини, тонований альбомний лист, зображення гілки горобини, зразок, персонаж – снігур, пальчикова гра «Нагодуй та зігрій пташку», вправа - гра "Стань птахом" (сумний – веселий, голодний – ситий, замерз – зігрівся)</p>

<p>«Веселий і сумний ведмедик»</p>	<p>Вчити малювати ведмедя в техніці "симетрична монотипія", малювати швидко, змішувати коричневу фарбу. Закріплювати вміння роботи з палітрою, водою. Розвивати мову, навички роботи гуашшю, поролоновим тампоном уміння домальовувати деталі ватяною паличкою. Виховувати бажання зробити подарунок другові, почуття несподіванки і радості.</p>	<p>Альбомний тонований аркуш, гуаш (червона, зелена), пензлик, ватяна паличка, палітра, картинка, персонаж – ведмедик, гра на емоції "Сумний і веселий", бесіда – фантазування «Чому ведмедик буває сумним, веселим?»</p>
<p>Березень</p>		
<p>«Букет для мами»</p>	<p>Викликати інтерес до створення красивого букета для мами, використовуючи засушені квіти або штучні.), навчити складати композицію, вибираючи по своєму бажанню різні квіти, домальовувати вазу чи стрічку.</p>	<p>Штучні і живі квіти, засушені квіти, серветки, гуаш, пензлики, стаканчики з водою, вази, гра «Квіти у вазі», фантазування: «Я буду найкращою мамою тому що...».</p>

	Розвивати почуття форми і композиції. Виховувати почуття турботи про маму.	
«Золота рибка» (колективна)	Вчити зображувати риб на морському дні, за допомогою долоньки, кулачка, домальовувати водорості трубочками з-під коктейлів, дно - камінчиками, мушлями, пензликом. Розвивати навички акуратної роботи гуашшю. Виховувати інтерес до творчості, бажання обіграти малюнок.	Ватман, гуаш, миски з водою, серветки, пензлики, камінці, картинки рибок, персонаж – золота рибка, загадка, вправа на релаксацію «Золота рибка», гра «Море хвилюється!»
Квітень		
« Мій портрет»	Навчати зображувати самого себе, використовуючи люстерко, закріпити знання про портрет. Розвивати силу і моторику рук, мову, увагу, акуратність на робочому столі, оформляти зображення у рамку,	Аркуші паперу, люстерко, фарби, чи олівці, чи фломастери (за бажанням дітей), стаканчики з водою, персонаж-Клоун, ігри «Склади портрет», «Фоторобот»

	<p>трубочками з-під коктейлів.</p> <p>Виховувати спостережливість, уважність, старанність.</p>	
«Писанки, крашанки, дряпанки»	<p>Вчити дітей малювати свічкою, фарбами, олівцями, ознайомити із значенням різних ліній, фігур, малюнків на яйцях.</p> <p>Познайомити зі святом Великодня, відмінністю писанок різних регіонів.</p>	<p>Розписні дерев'яні писанки., кольорові олівці, свічки, поролон, фарби, стаканчики з водою, ілюстрації святкування Великодня, ігри з дерев'яними яйцями, гра «Склади великодній кошик»</p>
Травень		
«Метелик – Красуня»	<p>Вчити малювати метелика, використовуючи техніку "симетрична монотипія".</p> <p>Закріплювати вміння змішувати зелений, коричневий, помаранчевий колір, користуватися палітрою. Розвивати увагу, акуратність, орієнтування на аркуші паперу.</p> <p>Збагачувати словник. Виховувати</p>	<p>Палітра, гуаш (синя, жовта, червона), пензлик, вода, серветка, колекція метеликів, альбом «Цікаво про метеликів», гра «Посади метелика на квітку», пальчикова гра «Метелик»</p>

	творчість, допитливість, інтерес до ігор з фарбами, почуття краси.	
«Веселка»	Вчити малювати веселку з кольорових ліній. Закріплювати уміння зміщувати кольори, користуватися палітрою. Розвивати точність дій при нанесенні смужок веселки, орієнтування на листі, уміння домальовувати композицію, Збагачувати словник назвами кольорів. Виховувати допитливість, позитивні емоції від роботи з фарбами, почуття краси.	Тонований альбомний лист, гуаш (біла, синя, жовта, червона), картини про веселку, вправа на фізкультхвилинка "Ось ми руки розвели", заучування промовлянки.

Основні показники компетентності дітей

Мають знати:

1. Про можливості експериментування з різними художніми матеріалами для створення художніх образів.
2. Різні види та жанри образотворчого мистецтва: живопис (пейзаж, портрет, натюрморт, казковий, побутовий, анімалістичний), графіка, скульптура, архітектура)

Мають уміти:

1. Діти повинні вміти створювати композиції, картини, пейзажі, натюрморти за допомогою кольорових ліній, мазків, плям, геометричних фігур з використанням різних матеріалів, застосовуючи нетрадиційні техніки малювання.
2. Діти повинні володіти такими навичками: скомкувати, рвати серветки чи папір, малювати ватяними паличками, печатками, серветками, пальчиками, квачиками, трубочками з-під коктейлів, долоньками...
3. Діти повинні вміти передавати свої відчуття на папері, подолати боязкість, страх перед малюванням, вірити, що в них виходить красиво.

Мають опанувати:

1. Нетрадиційне малювання повинно надавати дітям безліч позитивних емоцій, розкрити можливість використання добре знайомих їм предметів як художніх матеріалів.
2. Діти доступними способами повинні виражати емоційний стан, своє ставлення до навколишнього, вигадувати щось нове, цікаве.
3. Нетрадиційні техніки малювання повинні активізувати творчий потенціал дітей, навчити дітей працювати парами, підгрупами, самостійно, отримувати задоволення від виконаної роботи

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України. К., 1999.
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430с.
3. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах (малювання, ліплення, аплікація). – Х.: Видавництво «Ранок», 2007. – 224с.
4. Закон України «Про дошкільну освіту». – К.: Ред. Журналу «Дошкільне виховання», 2001. – с.4-33.
5. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб. Пособие для учащихся пед. уч-щ по спец. 03.08. «Дошк. воспитание» / Т.С. Комарова и др.; Под ред. Т.С. Комаровой. – 3-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1991. – 256с.
6. Сірченко Л., Матеріали та обладнання для образотворчості: вимоги та поради., Дошкільне виховання, №5, 2005 р., -8-9.

Додаток

«Картопля»

« Листопад»

«

»Пізня осінь»

«Ялиночка – лісова красунечка»

«Прикрасимо ялинку до свята»

«Казковий дім»